طب کتابی •

❁ عوامارعه آنکغارلق لسانده ❁

جمیع امراض ساریه هم باشقه سرایت سز سرخاو یعنی حستهلر
هم آلاردان دوا علاج واحتراز طریقی – •

محرری
شهر قزانده اهالی تاتار مسلمین اوچون روس لعتنچه مدرسهء معلّمین
عندنده مکتب ننک معلّم هم منشورلی امام
ملّا فصیح الدین بن ملّا محی الدین الاپاقی •

بو رساله شهر قزان ننک ولایتنده عوبیرنا اوچون اولان مریض خانه ننک
رأیس طبیب حاذق وپرافیسصور بولدیری اعانه سی ایلان تحریر قیلنوب
هم طبیب حاذق وپرافیسصورلر رازوموفسکی ، عودنیف – ، دامپیروف
وراژانسکی ننک نظرلری ایلان تفتیش و تصحیح قیلندی •

باصمه سنه رخصت بیرلدی پیطربورغده ۱۲ نچی فیبرالده ۱۸۹۶ نچی یلده

باصمه اولنمشدر قزانده دوبراوسکی ننک طبع خانه سنده ۱۸۹۶ نچی یلده
قزان عوبیرناسی ننک زیمستوا خراجاتی ایلان •

Дозволено цензурою С-Пе бургъ 12 Февраля 1896 г.
Типографія Б. Л. Д ровскаго въ Казани.

ـ مقدمه ـ

هر کمنینک سلامتلکی بر درجه‌ده بولماوی شبهه‌سزدر ، مثلا بر آدم اولاً سیراک خسته‌لقه دوچار اولوب، ایکنچیسی هر وقتده بیک قاتی خسته‌لقه مبتلی بوله‌در ـ . وبعضی‌سی ایسه دائما سرخاو بوله . وهر خسته‌لق ایچون دارو ودوانینک وارلقنی هر قایومز بله‌مزلر . البته هر قایومزغه معلومدرکه بعض آدملر اوزلرینک سلامتلکلرنی صاقلاب، اصلا سرخاو بولماینچه، هر وقتده اوزلرینک اشلارنده مقید اولوب، البته تمام قارتایوب آخر عمرلرینچه اوزلرینک عمرلرینی خدمت ایلان سلامتلکده اوتکارادرلر، . کشی‌نینک عمری اوزن وقصقه بولونده، شولا یوق وبعضلرمز دنیاده بیک آز عمر ایدوب وبعضلرمز ایسه یاش بالا ایکان) وفات بوله‌در ـ، وبعضیلرمز دنیاغه چغوب اوسوب یتکاچ، اوزی‌نینک خدمه‌تنه مقید بوله باشلاغاچده وفات بوله‌در ـ، وبعضلرمز هیبت یکتلک یاشنه یتوب اولادلرنی یتیم قالدیروب دنیادن کوچب کیته‌در ـ . وبعضیلرمز ایسه کرچه سیراک اولسه‌ده بالعکس اصلا خسته اولماینچه یوز وزیاده سنه عمر ایدوب تمام عمرنی سلامتلکده کیچرادر ـ ،

وبعضی‌مز دنیاوی واخراوی بخت سعادت ایلان دنیادن کوچه وبندلرنینک سلامتلکلرنده بو قدر تفاوت بولوینه سبب ندر دیو سؤال قیلنورسه، بو خصوصده عقاید کتابنده اختیار جزئی مسئله سین اوقماغان وبلمکان اخوانلرمز تقدیر دیه‌رک جواب ویریورلر ـ، وحالانکه اختیار جزئی مسئله‌سی وتقدیر خصوصنده اعتقادات حقنی بیان قیلغان کتابلرنی دقت ایلان تفتیش ایدوب نظر ایله ساکبرلرنی شرع شریفمز هیچ بر وقتده له اشلرنینک اسبابنه شروعدان منع ایتمایوب حتی قرآن کریمده اشاره‌لرده مثلا دوا وعلاج خصوصنده وطبیبلره مراجعه حقنده نه قدر حدیثلر ذکر بیان ایدلمشدر ـ، وعبری فتوی کتابلرنده

مجرد توکل ایدوب اسبابدان قاچونی حتی منع ایتمشلر در ـ • جمیع حادثه‌نك سببی وار ـ وهر سببکه قارشی چاره‌سی وار ـ واقعا بزلر وجمیع اخوانلرمز جمله‌مز کرچه قضا وتقدیره مؤمن‌لردن اولصاقده بنی آدم من جهة اوزنی سعادتکه ـ بحت سزلککه ـ یخشی‌لقعه ویمان‌لقعه اختیار جزءی ایلان تدبیر قیلوی ممکن در ـ • کوره‌مزلرکه هر قایومز بر بلا وقضا کیلکانینی کوره توروب نصیب بولماسه کیلماس دیوب اسبابنه وچاره‌سنه کرشمای تورمای‌مزلر ـ مثلا کورشی‌مزدان اوط چقسا نرسه‌لرمزنی یعنی ذات‌لرمزنی جیامز یورطمزنی حفظ اوچون صو حاضرلایمزلر ـ • بونلری قیلدقمز کبی حسته‌لق کیلوشول قبیلدان کورشمزده یوغشلی سرحاو ظاهر بولسه آندان صاقلانو اوچون علاج واسباب‌لرینه شروع قیله‌مز ـ' چونکه قرآن شریفده هم کوره‌مزلر: « ولقد آتینا من کل شیء سببا فاتبع سببا » دیو حق تعالی بیورمشدور معناسی هر نرسه‌که سبب خلق قیلدق وهر نرسه سببینه متبوع در ـ • هر تورلی سبرایتلی مرضلر ایلان اولکی سنه‌لرده حقیقة سرحاو لرعه یخشی‌چه اعتبار ایدوب نظر قیلماغانلقلری سببلی هم سرایتلی مرض‌نی سرایت‌سز مرض‌لردن امتیازنی بلمای کوب کشی‌لر وفات اولالر ایدی ـ • حصوصا بویله سرایتلی سرحاولردان احترازلری آز اولدغندان وتیوشلی درجه‌ده دارو قیلنمادقلرندان هر سنه‌ده کوب بالالر وفات بوله‌در ایدی ـ •

بو حصوصده بنم بو تحریرمده کوب تورلی امراض ساریه‌نك یعنی یوغشلی سرحاولرنك علامتلرینی وآلاردان احترازطریقنی وطبیب کلکانچه اولان برنچه مضر اولمیان دوالرنی وطریق استعمال‌لرنی اهالی تاتار مسلمین‌لره بیان قلماق مقصود در ـ • رساله‌مزده بیان ایدله‌چك مذکور سرایتلی سرحاولرنك علامت‌لرنی وآلاردن احترازودوا وعلاج قیلوطریقنی بیان قیلودن قبل فی الجمله بدن انسانك کیفیت ترکبنی ده بیان قیلوچلقنی ضرور تابدق

ترکیب بدن انسان

انسانلرنڭ بدنلری کوب تورلی منسوجات ذاتلردن ترکیب ایدلمشدر ـ اعضاء انسان قاتی اجزا منسوجه یعنی ذاتدان سویاکدان (عظام) یومشاق ذاتدان هر تورلی اچمزده‌کی منسوجات (عضل عضروف واربطه) ایت کیمرچك سنکردن وصیوق ذاتدان (اخلاط سائله دم ولغاب) قان وتوکروك وغیرلردن ـ قاتی ذاتلر یعنی سویاکلر بری برسندن هر طرفقه حرکة قیلورغه ممکن بولوردای حیثیتچه تازه و قاتی ذات لر ایلان (اربطه) سنکر ایلان بیك قاتی باغلانوب بوتون اولوب برکتلمشدر یعنی شول کیفیتچه جمله سویاکلرمز بر برسی ایلان مربوط اولوب مجموعسی بزم بدنمزنڭ نیگزی قبیلندان تورالر وبونیگزی علم طبده اسکیلیت دیو تسمیه ایدلمشدر

ودخی بدنلرمزده‌کی سویاکلرمزنڭ بوونلر واسطه سی ایلان برکتلگان موضعلری بیك طعز (عضروف) کیمرچکلر ایلان برکتلوب هر بر بوون طغز (اربطه) سنکر ایلان مستوردر ، هم بزلرنڭ بوونمزداکی سویاکلرنڭ بوونلاری نی قابلاغان ذات لرمز مای کبی صیوق نرسه‌نی اوزیندان هر وقتده تامزوب تورادر ، بونی عربده زلال دیرلر ، شول سببدان ده حرکت قیلدقمز وقتده بوون داغی سویاکلرنڭ باشلاری اصلا اشقلوب آشالمایچه ینکل حرکة قیله‌لر

بدنمزداکی بربرسی ایلان مربوط اولغان سویاکلرمز هر طرفدن تورلی کیفیتلی ایت کیساکلر ایلان قابلانمشدر (عضل) موسکولی میشتسی بوایت کیساکلری سویاکلرکه کیندر کیفیتنده‌کی ذات ایلان بیك قاتی برکتلکاندر (اوتار عریضه) سوحاژیلیا ـ . بدنمزده‌کی (عضل) ایت کساکلری ریزینا قبیلندان قصلوب قصقارلمشدر ـ ، آماسوزلونی قابلدر ـ قسقارغان وقتده اوزی ایلان برکتلکان سویاکنی ده تارتوب کیتره‌در

باشداغی ،

« باشداغی میی » (مخ)

باش سویاکی‌نك میی صاوتنك اچنده بزنك باش‌میی طوره‌در ، (مخ) بزلرنك بدنمزنك جمله‌حرکت‌وفکرلرمز یعنی اویلارمز - حتی جمله‌حواسمز (سبزومز وتعقلمز) شول میی آرقلی بزاره بلنه‌در - باش میبوندن بزلرنك‌هر براعضامزغه‌نیرؤی (اعصاب) جب کیفیتندئ واق تامرلر تارالادر - ،

بونیرؤی (اعصاب) دیدکمز نرسه هر بر اعضاعه تارالغان وجب کیفیتنده بر ذاتدر - ، بوذاتلر باش داغی می‌دن چقغان وافتارنده‌قالون ، صونگره هر بر اعضاعه تارالغان صایون نیچکره نیچکره شول‌قدر بولوب قاله‌در کی‌جب قیافتنده‌کی ذاتمزنی کوز ایلان کورر که ممکن بولمایدر - ، بزم اعضامزنك هر قایویرنده بویله نیچکه جب کیفیتنده‌کی ذات (اعصاب) باردر - بونچکه تامرلرنی سیزوجبی دیوتسمیه قیلنه‌در (عربچه اعصاب حواس) جمله اعضالرمزنك آغرتوی - ، قچوی ، صالقونلانوی وباشقه حواس‌لرمز تلغراف چبعندان کیلکان خبرلر کبی اعضامزدن بونچکه جب واسطه سی ایلان (اعصاب) باشداغی میمزکه بیرله‌در - . آغرتو ، قچتو ، صالقنلق وهم حواس خمسهٔ ظاهره کوزده قلاقده بورونده تلده بولغان حواسلرمزده یعنی کورماکلکمز - ، اشتماکلکمز بورن ایلان بلکان ایسلارمز ، آش‌نك‌تملری شوشی‌جب بوینچه باش می‌ینه باروب ارشه‌در - .

باش‌داغی میی‌دان چعوب صوزایب آرقامیی حاصل بوله‌در - .

وبو آرقاداعی میی‌نك یری آرقه سویاکی‌در - وهم بو آرقه سویاکنده اولعان میی‌دان اولکی کبی‌حواس‌جبی (عربچه نخاع شوکی) چعوب هر بر اعضا کیسا کنه تارالوب توتاشادر مذکور جبلرهم باشدان چقعان حواس جبلری کبی کوب‌یرده آیرله کوز ایلان کورماسلك

درجه‌ده بیك نیچکه جب بولوب اعضالرمزه توته‌شه‌در - وبو جبلر واسطه‌سی ایلان بزم حرکته اراده‌مز اعضالرمزه تاراله‌در - شول سببدان‌ده مذکور جبنی حرکت جبی دیوب آتیلر - بویله عجب تولی حرکت جبی‌نك نخاع شوکی تلغرافنی افکارمزه تمام لایقنچه بلدرماك وبیان ایتماك اوچون بومثال کافی‌در مثلایازامن: بر تامچی قایناغان صورعچ صومالا بارماق اوچنه تامسه بارمق اوچینی بیك ارنتادر، بوارنتونی سیز وحواس جبی واسطه‌سی ایلان باش‌میینه ویرله‌در، صونکره باش‌میندان حرکت جبی واسطه‌سی ایلان کیرو آغرتقان اعضاغه بیرله‌در - بوآورتونك اعضادان‌مبی‌که ومیی‌دن اعضاغه حرکتی شول قدر سریع درکه حتی بزلراول حرکتنی اصلا سیزماینچه تیز زمان شولوق وقت‌ده پشکان اعضامزنی تارتوب آله‌مزلر

❁ یوراك ❁

بر برسی کیمرچاکلر ایـلان باغلانوب، آرقا طرفدان (سلسهٔ فقریه) آرقا سیاکینه وکوکراك طرفندن ایت کیساکاری ایلان قابلانغان ویکرمی دورت قابرغا حمایه سنده مستور اوله رق کوکراك ظرفنده (تجویف الصدر) تورا تورغان بالغ آدمنك یودرق ضورلغینده ایت دان عبارت بولغان بر اعضا واردر، وبو اعضانی یوراك دیو تسمیه قیله‌لر - مذکور یوراك کوکراك سویاکینك آستنده بر آز صول طرفداراق تورادر - آدمنك یوراکی قالون قاپچوق مثالنده اچی یوقاریـدن توبنکه تابا قارندق ایلان صول طرفقه (حصه) هم اونك طرفقه (حصه) غه بولنه‌در- یوراکننك اچی دائماقان ایلان مملوءدر— هر آدمننك یوراکی وفات ایدنچه‌یه قدر هر وقتده قسلوب وکیکایوب یعنی تیبوب توره‌در- اکرده صول طرفدان کوکراکننك ایچـاکدان توبان یرنی قـول ایلان باصوب قاره صاق یوراك تیبونی یعنی یوراکنـك قصلوینی هم کینکا

یونی جمله مز سیز امزلر - یوراك قسولغان وقتده یـوراكنك صول
طرفنداغی قانی آورتا(شریان) دیکان اینك ظور تامرغه آغوب چقادر-
مذکور شریان تامری باشده بیك قالون اولب، یورا کدان یراق کیتکان صایون
جمیع اعضالرمزه قان‌نی تارقاتور ایچون واق واق بیك کوب تامرلرغه
آیرله‌در- وبو تامرلرنی ارتیریادیوب آتالادر- آغاچ بوتاقلری مثالنده
بو تامرلرهم هرقایوسی ینه واق واق تارماقلره آیرلوب بولونه بولونه،
نیچکره ه- نیچکره حتی قلدن نازك اولوب شـول قدر کوبه یه درکه
بدنمزننك هر بریرنده تامراوچی واردر-، بدنمزده تامردن خالی اصلا بر
یر یوقدر- بویله نیچکه طامرلرننك قل کبی اولغان صاوتلرینی ؤوالوصنایه
صاصودا(وعا) دیرلر-، آلار(مداده مغدیه‌نی) اشدان حاصل بولغان سوتنی
بدنمزی تربیه اوچون تاراتالار دیو آلار-، بو تامرلر یعنی قل کبی بولغان
نچکه صاوتلر شول قـدر واقـدرکه بدنمزنك قایسیغنه یرندان اینه
اوچی ایلان چاپچساکنی قدر تامرلر تیشله‌در - • وبوتامرلرده جریان
ایدن قاننی آرتیریالنای قان دیوب تسمیه ایدیورلر- بو آرتیریالنای قاننی
یوراك تبکان وقتنده اوزندن آرتدروب اعضامزغه تارقتادر-، شوننك
اوچون بو تامرلرهم یوراك کبی قصلوب وکینکایوب دائما تیبوب توررلر- •
بویله طامرلرننك تیبونی فن‌طبده پولیس دیو تسمیه ایدیورلر- یورا کمزدن
اعضامزغه تارقالغان ارتیریا تامرلر اچنده آرتیریالنی قانی غایت صاف
وبیك آچق قزل توسلیدر - مذکور قان تامری کیسولسا بوقان بیك قوتلی
چاچراب آغادر، وبو آرتریالنای قاننك تامری بدنمزننك جمله یرینه
تارقالمشدر-، وهر بر اعضامزننك سلامتلکی ایچون طبیعة مز تقاضه قیلغان
وطبیعة مزکه ضرور قـدر قانلری وذاتلری بدنمزننك هر نقطه سینه
تارقاتادر - بوواق تامرلر آرتیریالنای یوقاریده ذکر ایدلمش کیفیتنك

عکسنچه ینه‌ده‌بر بر ینه قوشولوب واق‌واق تارماقلر بوله –، وبوواق تارماقلر ینه‌دن ایکنچی واق تارماقلره قوشلوب ینه بر قالون تامر حاصل بوله‌در وبو قوشلودن حاصل بولغان قالون تامر یوراککه قوشله‌در ویوراکنک صول‌طرفندن تامرلر ایلان تارقالغان قاننی یوراکنک اونک طرفندین کیری یورککه ایلتوب قویه‌در – بو واق طامرلردن قوشلوب حاصل بولغان قالون‌طامرنی‌وینا دیوتسمیه‌ایدوله‌در؛ وبوطامرلر ایچندن ویناديکان قان یوراکنک اونک طرفنه آغوب‌کیله‌در – بوتامرلر ننک قصلوی وکینکا یوی بلنمای‌در – وبوتامرلر واسطه‌سی ایلان جریان ایدن قان قاراسو قزل توسلی‌در – هم بوتامرلرکیسولسه قان‌چاچراب آقمایدر – دمی‌بورا کنک اونک‌طرف نصفندان قان‌بزم اوپکه مزگه آغوب کیله در –، بو تامر کبسلسه چاچرامایئچه آقرن غنه‌آعادر •

اوپکه (رئه)

یوراك ننك‌اونك طرفنداغی یارطی‌یاعندان قان‌اوپکه‌کا آغوب‌کیله‌در –، اوپکه دیدکمز قزل رنکنده بولوطقه مشابه ایکی قاپچوق‌در – صولوومزنی اچمزکه تاراتصاق یعنی اچکه تاباصولاصاق بوایکی قاپچق یعنی اوپکه جایله‌در –، دمی‌اچکه تاباصولاغانده‌هوابزم بوعازلرمز آرقلی کیتوب بوعاز مزدن اوتوب حسابسزکوب واق‌تروبالردن اوپکه مزننك واق صاوتلرینه کیلوب کره در – یوراکنك‌اونك‌یاق‌یارطندان چغوب اوپکه مزنك واقغنه صاوتلرینه کیلگان قاراقان غیرنفیس اولدعندان بزلرنك طبیعتمزکه ضررلی وفایده سزدر –، شول‌جهتدان بوعازمز آرقلی نفس ایتدکمز وقتده اوپکامزکه کرکان نفیس هواء اوپکامزده‌بولغان قاره قان‌عه قاتشوب تیرزمان اول قاره قاندن اوغلنای کبسلاتادیکان ضررلی غازنی ایروب آلوب بزم‌حیاتمزه ضرور اولغان هواننك کیسلارودیکان جزءنی

قوشوب نفیس ایده در ـ، بوننك ایلان اول قانده اولان ضررکیته‌در نفیس لاوی شول کیفتچه بوله .

هواننك کیسلارود دیگان جزءی ایلان غیر نفیس اولان قارا قان صافلانوب ونفیس لانوب اوپکامزدن چغوب ینه‌دن صول طرفندن یورا‌کمزننك یارطسینه کیله‌در ـ یو قاروده بیان ایتدکمز کبی ینه‌دن یورکمزننك صول یاغندان چقوب تامرلر ایچنداان ینه دان بدنمزکه همه اعضامزغه تارقالادر ـ . هواننك کسلارود دیگان اجزاسی گرچه طبیعة که نه‌قدر فائده‌لی اولسه‌ده بدن انساننك تقومی اوچون کیسلاروددان باشقه ینه‌دن سنکشلی ذاتلر هم ضروردر ـ بو سنکشلی ذاتلری قان بزم آشاغان طعام لرمزدن اوزینه جزب قیله‌در ـ . یدکمز آشلارمز بزم آغزلرمزده چاینالوب، وآتلوب توکرك ایلان قاتشدرلوب معجون اولوب، بوعازمزننك آرت طرفندان بولغان آش یولی آرقلی آش قازانمزه یعنی معدیه‌کره‌در ـ . آش قازانی دیدکمز کوکرك‌دان توبان قورصاقمزننك یوقاری طرفنده برتازا قاپچققه مشابه بولغان نرسه‌در معده (ژیلودك) هرانساننك آش قزاننده اولان بیزلردن دائما آچی صوچغوب تورادر ـ بو بیزلردن چقان آچی صو آشاغان آشلرمزغه قاتشوب آوزمزده‌قش‌لرمز ایلان صیوق بوتقه‌عه منقلب اولان طعاملرمزنی ینه‌ده انقلاب اوچون (معجون) اوزون اچلك یولنه قوالای در ـ . بو همه اچلك یولی بوینچه بیك نچکه واق سوت صاوتلاری واردر ـ . بو ذاتلری طب لیمفاتیچسکی صاصوده دیو تسمیه قیله لر ـ . مذکور صاوتلر آشاغان طعاملردن حاصل بولغان صیبوق بوطقه دن سنکشلی ذاتلرنی آلوب یعنی (ماده مغدیه ماده‌ٔ بیضانی) بوسنکشلی ذاتلرنی قانغه بیره ـ صونکره بو سنکشلی ذاتلرمز تمام قان اولوب، یوقاروده بیان ایدلمش آرتیریا اسملی قامر واسطه سی ایلان جمله اعضالرمزغه تارقاله در ـ . یدکمز طعاملردان

طبیعتمزکه کرا کما کانی وبدنمزنك تقومی وسلامت انسان ایچون لازم اولماغان شی‌لر کبرا کلی سندان آیرلغاچ اچاکرمزنك حرکتی ایلان کیرو خارجعه چقادر ــ آشاغان آشلرنك بیگراکده سنکشلی بولغان صیوق ذاتلارنی بیوراك حذمتی ایلان (هضم شاتیه یه) لازم بولماغاننی کچکنه ایکی تور وبا ایلان برسی اونك یاقدان برسی صونك یاقدان یعنی یوللر ایلان بول قارندقنه کیلوب قویاه ــ • صونکره بول کیفتنده اولاراق خارجکه کیته در ــ بیوراك دیدکمز بیلمزده آرقه سویاکمزنك توبانکی اوچونده یومرقه غه مشابه ایکی طرفده ایکی دانه ایت دن عبارة در ــ• باور انسانك اچنده تقوم آدمه سبب بولغان نرسه‌لر جمله‌سندان دمی برسی باور در ــ بونك اورنی اونك طرفی قابرغالری آستنده اما پود ژیلوداچنای ژیلزا (معده) بزی (بیز) آش قزانی آرتنده در ــ مذکور ایکی اعضامزدن یعنی بیوراك ایلان باوردن آش قزانی ننك پیزلرندان چقغان کبی آچی صوچقادر ــ بونلردن چقغان آچی صولر اچکره کیته در ــ، وهم بونلرنك هضم طعام ایچون یاردملری واردر ــ، آدملرنك قانلری صول قابرغه آستنده تورا تورغان سیلیزینکا (طلاق) دیگان اعضاده حاصل اوله در ویا صاله در ــ، جمله آدم‌لرنك اعضالری ذکر ایتدکمز کیفیتچه یوراك ــ، آش یولی صولی تورغان بوغاز اوپکالر جمله سی کوکراکده بولغان اورنلرده اولوب ــ قالغان اعضالرمز ایسه قورصاقده اورزلرینه مخصوص بولغان اورنلرنده در ــ هم ده کوکراکده بولغان اورنلر ایلان قورصاقده بولغان اورنلر بر برسندن قارندق بوله سی ایلان بولنمش لردر ــ بونی کوکراك قورصاق آیرماسی قارندق دیوتسمیه ادیورلر ــ جمیع بدنمز تیریلر ایلان قابلانغان در ــ تیری لرمز ایسه اعضالرمزنی یلی توتار اوچون خدمت قبله در ــ، هم تعیش بدن ایچون کرا کما کان فضله بولغان

صیبوق ذاتلرنی خارجکه تیرکیمیتنده چقارور اوچون خدمت ایده در

(حسته لرنی) سرحاولرنی تربیه طریقی

سرحاو یاتاتورغان بولمسنی ممکن قدر قوری قیلورغه همه صالقون توتماسقه تیوشلی در - ترەزەدە یا که استیناده بولغان توننوکلرنی (ۋینتیلاتورلرنی) وایوده اوله تورغان باشقه تیشوکلرنی آچوب یا ایسه ایشك آچوب حسته یاته تورغان بولمه نك هواسینی نفیسلرکه وتمیزلرکه لازم در - هوانی تمیزلر اوچون ایشکنی آچقان وقتده سرحاونی صوق تیودن حفظ اوچون ایکنچی بولمه که چقارو تیوشلی - اکرده ایکنچی بولمه اولمسه سرحاونك باشندان یورغان ایلان قابلاب تورورغه تیوشلی در - یایسه شیرمه وپرده ایلان بولب مریض نی حفظ قیلورغه کراك - بعض وقتده میچ نك مرجاسی آچلونسه هواهم بوندنده نفیسلنه در -

دمی مریضلر یاتقان اورنلری یا که یاتقان سکیلری قزومیچ یاننده ویا یووش استینا (دیوار) یاننده بولماسقه تیوشلی - سرحاوی پاك تتوچلیق لازم در آنك یاتقان بولمه سی نك ایدنلرنی واستینالرنده اولغان توزاننی دائما یووش چوپراك ایلان سورتب کلاب تورغه لازمدر - •
همده امراضنك یاتقان اورنلرنی وکییوملرنی هر وقتده تیزلك ایلان آلشتورا تورورغه ونجس تیمش ایسه یوارغه تیوشلی در - ناچار مریض همان ازاق یاتقان اعضاسنده جراحت اولماسون اوچون مریض نك باچرنغان اعضاسنی بیك نفیسلاب یوغالرغه لازم در - • بوندای صرحاولرنی هر وقتده بر طرفلرندان ایکنچی طرفلرینه ایلاندره تورورغه ' تیوش همده یخشی چه قراب همان باصلغان یرلرینه مثلابوط ایتی کوت بیتی ایتی صویلماسون اوچون - یخشی اعتبار ایلان نظر قیلورغه کراك ' یاتقاندان حاصل اولان جراحتی آرتماسون اوچون بدنلرنك قزارغان اورنلرنی کامفارنی اسپیرت ایلان

سورتركه كراك . قزارغان اورنينه يومشاق نرسه صالورغه تيوش هم اول يېرنى بيك نفيس لاب قوروتب جبورلغان كيم لرنى يخشى لاب تيكزلاب توشركه لازم - بيان ايتدكمز كيفيتچه آلدان يخشى اعتبار قيلوب مريضلرنى قارالسه سرهاو لرنك بدنلرندان بويله جفالى وخطرەلى جراحتلار زائل اولوب مرضندان امين وخلاص بولوى اميددر . -

﴿ حسته لرنى آشاتو واچرتو (پيتانيه) ﴾

مريضلره يدكارى طعاملرنك اثرى وفائدەسى بيك ضوردر، چونكى كوب مريضلر وقتنده آشاواچولرى نقصانلغندان يايسه بيك آرتوق آشاولرندان وفاتلرينه سبب بولەدر -

حستەلر بعضا اصلا آشاواچو تلاميلر - وبعضيلرى ايسه بالعكس اقتضا ايدوب اما اوزلرينك آشاو اچوكه ايرادەلرى اولدقنى بياندن عاجزدرلر - بويله اولسەده بنداى مريضلره ينكل واوتملى اولغان طعاملر ويرورگه تيوشلى در مثلا سوت) يومرقه) شورپا) ماننى) وقارابوغداى بوتقه سى كبى آشلارنى بريولى كوب بيرماينچه آز آز ٣ - ٤ ساعت صاين بيرورگه كراك -، خصوصا آرش ايكماكى توزلى قيار على الخصوص كابستهكبى طعاملر بيك ضررلى درحتى مرضنك وفاتينه سبب اولەدر -، خصوصا سلامتلنه باشلاغان مريضنك آشى سى بيك كيله كوب آشاتورغه كراكماى - اكرده مريض غايت سرهاوى قاتى لقندان هوشسز اولورسه اول وقتلرده حسته كرچه اچركه صوصور اماسەده آز آزيارطى ساعتده بركره قاراوچى آدملره مريضه اچركه ويره تورورغه تيوشلى در - اكرده قزولغى بيك كوچلى اولسه چيرك ساعت صاين ويرمالى در اچملك اچركانده مريضنك باشنى كوتاروب قاشق ايلان ياكه اونكغا ايراق چاينوك بورنندين اچرورگه تيوش . مريض آدم ياننده پاكلقنى تفتيش قيلوب يوروچى آدم اوزننك نفيسلكى اوچون

هم

هم اجتهاد کراك - ، اول آدملر دائما کیندردن تکلکان آل جاپقوچ یاوب یوروركه ، وهم کیملرنی همان یوارعه بیروركه تیوش در

انسانلرده بولغان حرارتلرنی صولوآلولرنی وتامر تیبولرنی اولچاو طریقی

کشی بدننده اولغان حرارتلرنی اولچاواوچون گونه صووی ایلان توترلغان پیاله دن بولغان نیچکه ترویکا استعمال قیلنه در (عراد وسنیك تسیلزی) بواولچاو اوچون بولغان آلة آپتکار مخازنلرنده صاتله در — طریقی اولچاو بویله : بواولچاونی قولتق یلیتوب کونه صووی ایلان تولترلعان تروبکانی شارلی باشی ایلان قولتق آستنه بیك یخشیچه بدنکافصوب بدن ایلان اولچاو آراسینه کولمك آرالاشدرماینچه تراب قویمالیدر - اون یااون بش ١٥-١٠ مینوت قدر وقت اوتکاچ بواولچاوده اولغان تری کمش نی درجه ده اولسه درجه تصیفر) بزم اچمزداکی حرارتنی قایو درجه ده ایردکنی تمام آچق ایدب کورسته در - سلامت آدملرده اوتز آلتی درجه دن اوتز یدی ویارم درجه یه قدر حرارت بوله در - آورو یعنی مریض آدملرده حرارت کیمکانده اوتز دورت درجه ده اولوب ارتقانده قرق بر درجه یه قدر بالغ اوله در - مثلا قزولق سرحاوی وتیری سرحاوی زمانلرنده صولوآلونی کشی نك کوکرا کنه قول قویوب صاناب بوله در یاایسه توغری کوکراك اوزرینه کوز ایلان قاراب کوکرا کنك کوترلوی وتوشوی بوینچه صاناالادر ، سلامت آدملرده عادتی صولو برمینوتده اون سکز مرتبه یایکرمی مرتبه بوله در -

تامر تیبونی بلو کیفیتی

تامر تیبونی قولمزنك اوچ طابانی طرفی ندان باش بارماق توبندن ایکی ۋیرشوك مقداری بلاك كه تابابولغان تامره رنی بارماق ایلان قاتی باصوب تورصاق بیك آچق بله مزلر -

بو تامر تیبوی بیك قاتی سرحاوده بیك آقرتن بوله در شویله که ' بر مینوت ده قرق مرتبه‌گنة تیبه‌در - یاایسه بیك جش یعنی قورط بوله درکه بیزکاکلی وقزولق آلغان کشی‌نك مینوتده ١٢٥ دان ١٨٥ گه‌چه تیبه‌در ' سلامت کشی‌نك ٦٥ دان ٨٥ گه‌چه تیبه‌در ' بو حرارت وتامر تیبوبنی بلوچلك طبیبلره ایتوراوچون ضروردر - چونکه طبیب‌لر طامر تیبوینه قاراب چاره سنه شروع ایده یرلر ——

❋ امراض ساریه یعنی یوعشلی سرحاولر بیانی ❋ (زارازیتلنایه بالیزن)

هرتورلی سرحاولر آراسنده بر آدمدان ایکنچی ادملره سرایة قیله تورغان سرحاولر هم ظاهر اولعالای‌در - ' بوندان بر آدمدان ایکئچی آدمگه کوچه یعنی یوعشه تورعان صفه‌لی سرحاولرنی سرایتلی سرحاو دیوتسمیه قیلنه‌در - بوسرحاولرنك سرایت قیلوچلقلری هرقایومزه ظاهردر - بوسرایتلی سرحاولر شهرلرده وقریه‌لرده واقع اولب ' کوب وقت توبانده مذکور حادثه‌لرنی کورکالایمز ' مثلا بر آدمه سرحاوتیه بدننك قزولق ظاهر اوله ' باشی آغرته ' باشلی حالی بته ' بدننده قزل تاب چابره ' اوزی کوب یوقلای ' یوقوغه کیتسه صاتاشه ' بعضی وقتده کوزنی آچوب یاتقانده صاتاشه ' آلدنده بولماعان نرسه‌لر کوزنه کورنه ' بولماغان کشی‌لر ایله سوزله شه ' هیچ یاننده بولماغان آدملرنی کوز آلدنده کوره ' اوزینه دوست وقرنداش بولغان آدملری تانمای ' اورنندن سیکروب توشه ' ایودن چغوب کیته باشلی - قچقرب شعرلر یعنی یرلر ایته ' صونکره حالی بحشی اولوب آینعاچ قیلغان اشلرنی وسوله کان سوزلرنی اوزینه سویله‌سه‌لر قیلدقی اشلرنی وسویلادکی کلام لرنی اوزی اصلاسیز مایدر هم بلمایدور - • بر حسته‌دان بویله اشلر صادر اولسه بزلر بو مریض‌نی صاتاشه‌دیمزلر - • دخیل بر نیچه کونلردن صونکره کوره مزلرکه بوسرحاو آدم بحشیچه سلامتلنوبده یتمیدر شولوق یورطده

وبمریضنك

بومریضنك اهل عیالندان ایکنچی آدم سرمی باشلایدر - وبو ایکنچی
سرحاوده ده هم اوّلکی سرحاوده ظاهر بولغان علامتلر جمله سی واقع بوله در.
بر آز صونکره بوسرحاو جمله ایوجماعتلرینه سرایته ایدب بو آورو ایلان
بعضا جمیع ایوجماعتلری خسته بوله در - خیده شولوق وقتده کوره مزلر
بوخسته نك کورشی سنده ایکنچی یورطده - ویابوخسته نك قرانداشلرنك
یورطنده سرحاو کشی لر کورنه وظاهر بوله باشلایدر - بوصونکغی سرحاو
لرنك علامتلرنی اعتبار قیلوب قاره صاق کوره مزلرکه بومریض لرهر
قایوسی اولکی یورطداغی اولکی مریض نك علامتلی خسته لقی ایلان
آوروب یاته لر - اکرده بومریض لر توغرسنده اعتبارمزنی صرف
قیلوب حاللرنی تفتیش ایدوب صوراشوب قاره صاق کوره مزکه
صونکره دن مریض اولغان آدملر یاکه مریض قرنداشلرن شول اولکی
سرحاو بولغان یورطقه کرکان آدملر بوله در - بر آز صونکره مذکور
مریضلرنك آولنده کوب آدملر آوری باشلایدر، بومریضلری یخشیچه
تیکشرلوب قاراسه جمیع آول اهالیسی نك مریضلری شول برخسته لق ایلان
یاتالر، عجب تورلی حکمة درکه بوصونکغی سرحاولرنك هرقایوسی اولکی
سرحاو باریورطقه بارغاچ بر آطنه یاایکی آطنا صونکره آوری باشلایلار -
بعضی وقتلرده صونکغی صرحاولر اوزلری اولکی سرحاویاته تورغان یورطقه
بارمسه لرده شول اوّلکی خسته یاته تورغان یورطدان آورویوق یورطقه
بر آدم کیلکان اولادر، شوندان صونکره ایکنچی یورطده ده آدملر اولکی یورط
ده بولغان خسته لق ایلان آغری باشلایدر - حتی بعضا شولوق بر تورلی
آورو ایلان بوتون قریه یعنی آول اهالی سی خسته بوله در - کوب وقتلرده
بویله سرایتلی خسته لق برقریه ده کنه بولغان چوق آدملره حکمن اجرا
ایته کنه قناعة ایتمایوب مریضلرنك دوست وقرانداشلری کورمك اوچون

مذكور حسته‌وار شهرگه كيلگاچ ايكنچى قريه‌نى تحت اداره‌سنه آلماق افكريله بونلرله برابر ايارب قريه‌لرينه واردر - همده بو قريه‌ده بر يورطـدان ايكنچى يورطغه كوچوب بر آدمدان ايكنچى آدمگه سراية ايدوب شدتليچه مذكور قريه‌ده‌ده حكمنى اجرا قيله‌در - يعنى بو قريه اهاليسى‌ده اوّلگى قريه اهاليسى آورى تورغان حسته‌لق ايلان سرحاو بوله در . بو سرايتلى سرحاولر حصوصنده مقدم هيچ خبر اولمايوب ، اصلا قيل وقال يوق اولوب ، بو مثال لردن هر قايومز كوره مزكه بو سرحاو بر كشى‌دان ايكنچى كشى‌كه يوغشه ، سرحاو كشى‌دان سلامت كشى‌كه كوچه در . هيچ ده بونداى سرحاو اشتلماى توروب بو سرحاو ايلان بر مريض ظاهر اولدى ايسه ، بو حسته‌لق كيساكدان كنه تيزلك ايلان بعضى قريه ده بوله باشلاب ، اول قريه‌لردن كورشى قريه‌لرينه ، آلردن هم كورشى قريه‌لرينه تارالغانى جمله مزه ظاهردر ، وبو سرحاونك انتشارينه سبب ديدكمز كيفيتچه سرايتلى مرض ايلان سرحاو آدملردر - بو حسته‌لردن باشقه آدملره ، آلردن چيت قريه‌لرگه تارقاله در ، بو سرحاولرنك تارالوينه سبب مريض ايلان احتلاط ايردكى شونندان هم معلومدركه - اگر ده آورو آدم بولغان يورطدان كورشيسينه هيچ بر آدم كرمه سه همده كورشى‌سى مريض آدم وار يورطقه كرمه سه بو يورطقه حسته‌لق سراية ايتمايچه سلامة قاله در - ، همده امراض ساريه بولغان قريه‌گه سلامت قريه اهاليسى احتلاط قيلشماسه‌لر صونگغى قريه اهالسى سلامت قاله ، يعنى بو قريه‌كه اولگى قريه ده بـولغـان سرايتلى حسته تارالمايدر - ، شول سبب‌دان‌ده بونداى سرحاولرنك سرايتلى ايكانندە هيچ ده شك وشبه يوقدر - . ودخى كوره مزلر جمله حسته‌لق مريض آدملردن سلامت كشيكه سرايت ايتمايدر ، وتارالماى در بلكه سرايت سز سرحاو كوبراكدر ، مثلا بر آدمه صوق تيسه ويابر آدمنك اچى آغرسه

بونلر

بونلربر آدم‌ده سرایت ایتمایدر وغیری کوب سرماولر واردرکنه آدملره سرایت ایتمووی جمله‌یه معلومدر ـ، بوسرایت سزمریض ایلان برکا یاتسافده، برکه آشاسافده آلاردان بزه سرماو سرایت قیلمای در ـــ

بو سرایتلی یعنی یوغشلی مسته‌لقلار توبانده ذکر ایتدکمرچه برنیچه ۲۵ مقداری سرماولردن عبارة در، همه‌سی معلومدر ـ اسملری ایسه بونلردر: صیپنووی تیف، وازوراتنی تیف، بروشنووی‌تیف تیر سرماوی، قزاموق، قزلچا، چاچك، (تاماق سرماوی، (یامان تاماق سرماوی، ژابا)، دیفتیریت، بالالرده‌بولغان بوما یوتکرکی، چاموتکه (کوکراك جوتل زحمتی)، چومازحمتی، فرنکی زحمتی، قرچانغی زحمتی، بعض کوز آغرق لری، وبازحمتی وغیری‌لردر ـ بر آدمدن ایکنچی آدمه سرایت ایتدکاری اوچون مذکور سرماولرنی امراض ساریه دیوتسمیه ایتمشلردر ـ بو مرض لرنی سرایتلی مرضی دیوتسمیه قیلنه‌در، چونکی الاربر آدمدن ایکنچی آدمه یوغوب کوچوب‌سرایت قیلنه‌در، شول سببدان‌ده بومرض‌لر براورندان ایکنچی اورنغه کوچوب یورب خلق‌غه ظورهلاکه کیترو چیلکی هرآدمه مشاهدة معلوم در ـ، بو مرض لرنی آدم ننك کناهسی اوچون یبرلـكان آفات سماویه وقضاء الهیه دیـوقاراساقده ـ لکن رحیم لی‌جناب حق‌ننك قـدرتی ایلان بنی آدم‌ده خلق قیلنغان عقل وفراست تاثیری، هم‌ده عالم وحکیم آدم‌لرننك اثرلری سببلی بنی آدمه میسر اولغان دواوعلاج ایلان‌اسبابینه شروع قیلساق ـ بومرض‌لرنك سرایتندان وآفاتندان امین‌اولورغه هم ممکن در ـ.

بوسرایتلی مرض‌لر حصوصنده اولکی زماندان بیرلی علمـاء طبیـب خاذق‌لربیك الوغ افکارواجتهادلرنی صرف ایدوب بقدرالامکان چاره‌لر

ازله مکدان اصلاتیك تورمایتجه، تابدغی چاره‌لرنی تکرار استعمال وتجربه ایدوب کوب دفعه بعنایة الله تجربه‌لرندان چوق فائده‌لر کورب همه اول فائده لرنی کتاب ورساله‌لرینه قیدودرج ایدوب صونکره دن کلکان اخوانلرینه بر یادکار قالدرمشلردر - فقط نه چاره درکه بواشرلر جمله‌سی بزم ترکی اولان لسانمز اوزره اولمدقلرندان آنلردن چوق اخوانلرمزننك فائده آله‌بلمادکی معلوم عمومی ومسلّم کلی‌در - اش بویله اولدقندان بوعبد عاجز مرحمة للاخوان بورسلادن ترکی دین قرند شلرمزنی بهرمند ومستفید ایتماك افکاریله هرکم آنکلی بلاچك درجه‌ده ینکل عبارة ایلان معتبر طب وعلم الصحت کتابلرندن بقدر الوسع والطاقة اوزلسانمزه ترجمه ایدوب نشر ایتمکه جرأت وجسارت ایلدیم والله الموفق للطریق الهدی -

« امراض ساریه‌نه در »

بوامراض ساریه‌ننك انتشارنه سبب کوزکه کورنماسلك درجه‌ده عایتی کچوك بزم بدنمزه توشوب عایت آز بر وقت اچنده فوق العادة کوبایوب اورچوب کیته تورعان بر حیوانچق یاایسه کومبا نوعسندان بولعان ذات نباتیه‌در - بونرسه‌لر مکرضور کورسته تورغان پیاله (مقراصقوب) آرقلی غنه کورنه‌در - بویله توزان کبی کچوك بولغان ذات نباتیه‌نی اهل طب غریبکی (باکتیریا) دیوتسمیه قیله‌لر - بوذات بزم بدنمزکه کروب آرالاشوب اچمزده بیك تیز کوبایوب بزلرنی مریض - سرغاویاصی در- بوباکیتریابیك کچك ذات اولوب تیز زماندان آرتوب وکوبایوب کیتونی قابل ایکان - بعض سرحاولرنك آدملره سرایتی شوشی ذاتلردندر -امراض ساریه الککان آدملرده بوذاتلر (باکتبریا) جمیع اعضاسنه تارالوب

حتی

حتی تننداں چقعان جمیع مایعاتلرنده هم بوله‌در، مثلا بولنده (تیزاکنده) قصوغنده، توکروکنده، سوتنده، قاقرعنده، تیورنده، کوزیاشنده، بدنندان کیبوب قوبوب توشه تورغان تیری کبساکارنده هرقایوسنده بوله‌در - بوذکر ایدلمش نرسه‌لر اچنده بولعان ذات (باکتیریا) سرخاو کشی یاننده تورغان سلامت کشی که بلاواسطه توغریدن توعریه سلامت کشی ننك بدنینه کروب بو آدمنی سرخاو قیلادر - یایسه هرتورلی نرسه‌لر، مثلا آشدن وغیری نرسه‌لر بوباکتیر یامیوانچق ذات آیالانگان باچراقلر ایلان باچرانوب صونکره کیبوب توزانغه ایلانه‌در، صونکره ییل بوتوزاننی هواوده اوچروب یورته یورته کیتروب سلامة یورطننك توبه توشامنه - ایدنینه، استناسنه، یا کیومنه، یاچاچنه، یاقولنه، یاآشنه وصوینه قوندره‌در - بعد بوضررلی یوعشلی ذاتلرصولو ایلان یاآش وصوایلان اچمزه یوتولوب برلرنی سرخاوقیله‌در - بوکیفیتچه سرحاولر یوقغان‌دن‌صونك تیز زمان دوق تأثیر ایدوب ظاهر اولمای، بویوعشلی ذاتلر اچمزکه کروب اورچوب آرتوب سرحاوتأثیرقیلعانچه برآزوقت اوزه‌در - بویوعشلی ذاتلر اچمزه کروب‌ده سرحاو ظاهر اولوب بلنمایئچه اوزغان وقتلرنی سرحاوننك یاشرون وقتی دیو (اورنتون سرخاو) دیو تسمیه قیلنه در - بواورنتون سرحاو وقتی هرتورلی سرایتلی سرحاوننك اوزینه خاص بر وقتی اوله‌در - یاشرون سرحاووقتی برکوندان ایکی واوچ آطنه غه قدر ممتد اوله‌در بعضا حتی آرتغراق کونلارده اوزه‌در - سرحاوالکان آدم یاشرون وقتنده باشلی اوزی سلامة کبی اولسه‌ده - لکن آننك اچندان چقغان صیوق ذاتلری، مثلا بول وتیزاك - قاقرق وغیری ذاتلرنده ذکر ایتدکمز نرسه‌لر بوله‌در - بوننك هم بویله ذاتلری ضررلی ویوغشلی در، شول سببدان‌ده بو آدمنك کرچه

سرحاوی معلوم اولمسه‌ده برگه اقامة ایدوچی اقرباو اولادقرندشلرینه سرایت ایدوخطره‌سی واردر.- حسته‌لق سرایت ایدوینك یوغوینك اولکی علامتاری: اینك باشده آززاق تونکز دره‌همده قزشدره ـ حاصل بیزگاك تتوکیفیتلی طبیعت بوزولوب هضم ضعیفلنه‘ آشاسی کیلمی-تل اوستی آقصول لایلاسمان نرسه ایلان قاپلانه ـ حالی بتوب تیز آراده درمانسزلنه, باش آغرته ـ همده اعضالرنده‘ ایا قلرنده چانچوسمان آغرق بلنه ـ بوعلامتلردان بر آززمان صوکره قایوسی بولسه بریوقعان سرحاو ظاهر بوله‌در‘ مکر بیلك آزماده‌ده کنه بعض سرایتلی سرحاولر بوبیان قیلنغان علامتدان باشقوق فجئة (کیساکدان ظاهر اوله‌در.• ❁ امرض ساریه‌ننك یعوندان وسرایتندان قبل احتراز وصاقلق اوچون قیلنه‌تورغان اسباب وچاره‌لر• امراضلرمزنی تربیه‌ودواادان وآلارغه ضرورة‌وقتده اعانت‘ وسرایتلی مرضلرنی امتیازدن ماغدا بویله یوغشلی حسته‌لقلرننك ظهورینه وبویله سرحاولرننك انتشارینه تارالوینه منافی بولغان اسباب وچاره‌لره‌کون الثاری اعتبارمزنی صرف قیلماق هرقایومزننك ذمه‌لرمزه لازم‌در ـ هم‌ده‌بزم شریعة اسلامیه بیضاده دیدکمزکبی نظافة ودواء ایلان بیورلشمز‘ وخصوصلرنده احادیث نبویه‌هم کوب موضغلی بیان قیلنه‌در,وبوسرایتلی حسته‌لقلرظهورلری وانتشارلری ایلان نه قدرقضالره وقایغولره ونه قدر مؤنته ومشقة لره وضراجتاره باعث اولدقلری جمله‌یه معلومدر,بنا برین بویله انتشار قیلونوب خلق عه فجئةً یغاتورغان حسته‌لقلری سرایة قیلدرماس اوچون اسباب لرینه شروع قیلوب جمله‌مز اوزلرمزنی بوسرحاولردن حفظ ـ واول سرحاولرننك انتشارینه منافی بولغان اشلرنی آلدان حاضر قیلماغه اجتهادو اعتبارمزنی قدر ضرورومرام اولدغینه بواشارتلرکافی‌در.• یوقاری‌ده‌ذکر ایتدکمزکبی بوامراض ساریه‌ننك ظهورینه وانتشارینه سبب آدمنك بدنینه کیلوب قوناتورغان

اوزینه

امراض ساریه‌دن احتراز

اوزینه خاص کیفیتده بیك کچوك اولغان ذاتلردر - (غریبکی) عالمی اولان جمله اولەنلرنك (نباتات) تیشلوب اوسولری وآرتولری اوچون اورلقلرینك طبیعةلرینه موافق اولان یخشی توفراقغه کوملولری شرط اولدقی کبی هم بوسرایتلی مرضلرنکده سرایت قیله تورغان ضررلی ویو عشلی ذاتلارینك (غریبکی) اوسوب انتشاری اوچون طبیعةلرینه موافق اورنغه چاچلولری شرطدر - نتاکه آرش بورتکنی تاریلمکه که صالصانك تیشلوب اوسمایدر - همده شولایوق تامرندان یولقوب چغارلغان اولەن یاکه قواقنی توفراقسز تیمر تاباقغه صالنصه فی الحال قوروب هلاك بولەدر - بومثال کبی امراض ساریەنكده ضررلی ویوغشلی ذاتلری طبیعةلرینه غیر ملائم وتربیەلرینه غیر موافق اولغان یرلرگه اوچوب قونصەلرده فی الحال قوروب وکیبوب تامرنی جایه آلمایه رق هلاك اولەدر - بوامراض ساریەنك ظاهر بولوی وجایلوی اشیانك کوگاروینه مائلدر (اوهشا شلیدر) ؛ جملەیه معلومدرکه هر اشیا باچراق ویوش اورنلرده تورساغنه کوگارەدر همده سرایتلی مرضلرنك ذاتلریده یوش اورنلرده آرته وکوبیەدر - بنابرین باچراق ونجس اورنلرنی پاکلاوغه ونظافة لاوکه کامل اجتهاد مزنی واعتبارمزنی صرف قیلماق بزلره لازمدر - سرایتلی حستەلقلرنك اصل ومادەلرینی بترماك وهلاك قیلماق اوچون نظافت ونزاکة مجرب وضرور دوالرندان در - پاك ونفیس اورنلرده وهواسی صاف یرلرده امراض ساریەنك ضررلی ویوعشلی ذاتلری (غریبکی) معیشةوترکلوك قیله آلمایچه هلاك اولەدر ؛ بنابرین بربرمزیهر وقتده وهر اورنده پاك ونفیس توررغه وجمله نرسەلرنی پاکلاوایـلان نصیحة قیلماق جملەمزه لازم وفرضدر - •

وقت عبادة ده کییملرنی وعبادة قیله تورعان مکانلرنی غایت دقة ایلان طهارة وپاکلامق شرط ولازم اولدیغی کبی شرزیعتمزده نظافة وطهارة ونفیسلك

باشقه وقتلرده ده بقدر الطاقة ضرور ولازم اولان احکام لایقه‌لردن در؛ بالعموم هر یرده وهر شی‌ده مثلا اورام‌لرده ، اشك آلدی‌لرنك صغر و آط آزبارلرنك وسرایلرده ، هم یورطده ، آش وصوصاوتلرنك کیوملرده ، بدننك ، طعامنك ، وشرابلرده ، وهواده ، طهارة ونظافة نی اعتبار ومراعات شرعا هر قایومزه واجب اولدقی توبنده دلائل شرعیه‌دن هم ظاهردر -- حق تعالی قرآن عظیمده ایته‌در (والله یحب المطهرین) یعنی الله تعالی پاك وطاهرلرنی سویه‌در - عین العلم اسملی کتابده هم شرح الشفاء نام کتابلرده ذکر ایدلمش در حدیث رسول الله هم دلالة قیله‌در ، « بنی الدین علی النظافة » یعنی دین اسلام پاکلق ونظافة که بناقیلندی دیمکدر - « تنظفوا بکل ما استطعتم فان الله تعالی بنی الاسلام علی النظافة ولن یدخل الجنة الا کل نظیف » یعنی قدرتنکز واستطاعتنکز یتکانچه هر شی‌ده وهر اورنده پاکلقنی قیلنکز آننك اوچون الله تعالی دین اسلامی پاکلقغه ونفیسلك اوزرینه بناقلدی - جنة که بر آدم داخل اولماس مگر پاك وطاهر اولانلر کرورلر « ان الله نظیف یحب النظافة فنظفوا افنیتکم » یعنی حق تعالی پاك وطاهردر همه‌ده پاکلقنی وطاهرلقنی سویه‌در ، بس پاك قیلونکز سرایلرنکزی وایولرنکزنی وایواطرافنکزنی نظفوا الفناء ای البیوت وماحوله من الملوثات والقاذورات یعنی ایولرنکزنك وایوتیکره‌لرنك - ایشك آلدی‌لرنکزنك تیرسلارنی وچوبلرنی وباشقه نجس نرسه‌لرنی سپروب چغاروب ونفیسله‌ب پاکلانکز ودخی هرچری وصاصی تورعان شی‌لرنی یورطلارنکزدن چغاروب تاشلانکز .

نظافت وطهارت - پاکلق ونفیسلك خصوصنده یوقاری‌ده مذکور احکام شرعیة محمدیه مجلس صحیه یعنی اداره مملکت

پراۋیتلستوانك سانتارلری امرلرینه من کل وجه مطابق وموافق در مندان ماغدا چاره ودوا دارو قیلو خصوصنك شریعة محمدیه واحادیث نبویه‌ده کوب اشارة وامرلر معلومدر -

مثلا

۲۳

۲۲

مثلا عين العلم ده تداوی بابنده حضرت رسول نك شوشی حدیثی یازلمشدر :
« تداووا یا عباد الله ما من داء الا وله دواء » - یعنی مرض حالنده دوا ومعالجه قیلونکز - آننك اوچون هر قایسی مرض نك دارونی ده یاراتمشدر

« بذل ماعول » نام کتاب ده شویله مذکوردر : « یجب التحرز ففی ایام الوبا من امور اوصی بها حذاق الاطبا » ، یعنی وبا وقتنده طبیب لر یعنی (دوکترلر) منع قیلغان شی لردن طیلوچیلق وصاقلانوچیلق هر کمه واجب در - عین العلم کتابنده حضرة رسول نك شوشی حدیثنی ده درج قیلنمش در : « یجب الاحتما » یعنی سرحاولره ضررلی شی لردن صاقلانوچیلق واجب در - طبیب کرال مسلم وکراك غیر مسلم اولسون شریعه محمدیه عندنده برابر در ، کلیة دوکتر قوشقان مصلحتنی دونکلاب تکمیل قیلورغه تیوش - بوده انوار کتابنده وصیت بابنده صراحةً یازلمشدر - « ویجوز شرب الدواء من ید الکفار الطبیب وان لم یدر انه دواء او داء ، یعنی طبیب غیر مسلم قولندان دوا اچمك کرچه بو بیرکان دوا دارومی یعنی فایده لی می یا ایسه ضررلی می ایکاننی بلماسه ده جائز در - شوشی قدر تدبیرات حسنات سانیتارلر طرفندن واقع اولوب ده وهم شریعة محمدیه جمیع جهاتدان بو تدبیرات غه موافق ومطابق اولوب ده بولاری تکمیل ایلان مأمور اولد عمزی بله توروب غفلة قیلومز اوچون نظام قاشنده جزاغه واشترافی غه مستحق اولغان کبی آخرغی کون یوم عرصاتده خدا تعالی قارشنده گناه لی مز ، بوده یوقاری ده مذکور احکام شرعیه دن ظاهر در ؛ شول سببدان ده صغر ، وآط ، وغیر حیوان لر آزبارلرنده وایشك الدی لرنده کوب تیرسی جیوب تورماسغه تیوشلی در ایشك الدی لرندا اغی چوقرلره - واورام لره . ویول لره تیرس لرنی توکماس که تیوشلی در - هر وقت آز - آز اولسه ده قرلره چغاروب توکارکه تیوش - شولایوق تکرمان بوالرینه تیرس صالماسغه تیوش - وغیر اچری

٢٣

وصاصی تورغان شی لری جیوب تو تماسعه تیوش - حصوصا اچرکه استعمال قیلنه تورغان صولارغه دقت نظر ایلان بغارغه لازم در , صولرنی استعمال غه آلنه تورغان قیولرنی معیشت قیله تورغان قارالدی لردان یراقراق قازتورغه کراك حاجت خانه وحیوانلر آز بارلری یانندە قازلغان قیی دن صونی استعمال (ضررلی در) تیوش توکل - اینش لرده , وبوالرده , وکوللارده کی صولرنی اورام لرده جیولغان نجس وباچراق نرسه لرنی آغزوب توشروب نجس لامسکه کراك -• وبا ' تیر زحمتی , وقانلی اچ بارووقتلرنـده حصوصا صو ننك نفیس لکینه دقت نظر ایلان اعتبار تیوش در - چونکی بوامراض نك ضررلی یوغشلی واق ذات لری صولارغه تارالوب وانلار ایلان آغوب - بوصولارنی اچکان کشی که مرض نك سرایتنه سبب اوله در -•

شول شببدان ده وبا زحمتی وقورصاق تیفی (بروشنوی تیف) - قانلی اچ باروی ایلان مریض نك تیزاکلری قیولرغه وانش لره چشمه وکوللره ییر آرقلی سنکوب تشو احتمال اولغان موضع لره توکماس که تیوش - بوتیزاکلرنی صودان یراق اورنلاره ییرنی تیران راك قازوب اوستینه زهر ذات ایلان سبوب کومارکه تیوش -

بوندای مذکور امراض ساریه باریرلرده قایناتوب صووندرلغان صوغنه اچرکه لازم در , بونداین مریض نك کییم ندان , یامریض یاتقان بوله ده کی نرسه لردن سلامت کشی که سرایت احتمالی قریب در , شول سببدان ده بونداین مریض نك کولماکنی , وغیر کیمنی وایاق کیم لرنی چیت کشی لرکه بیرماس که تیوش - اوّل زهر نرسه لر سیبوب کیم لرنی نفیس لر که کراك در -•قایسی اولسه ده بر یوغشلی مرض ایلان صرحای باشلاغاچ ده بوحصوصده سرحاونی دوا وتربیه دان ماعدا المزدن کیلکان قدر بومرض نك سلامت کشی لرکه سرایتندان حفظ غه اجتهاد قیلوذمه مزه لازم در , البتة

بو

۲۱۶

بو حصوصده اینك اول مریض نی سلامت لردن آیروب اوزینه حاص بولمه ده یاتقرورعه تیوش در – مریض یاتقان بولمه نی هر کون پیچ یاغوب وتونلك لرنی آچوب هواسنی نفیس لرکه لازم در یـوز اولش صوغه اوچ اولـوش قاتشدرلعان کاربولاژای کیسلاتا ایلان چوپراکنی چلاتب شول چوپراك ایلان ایدننی ودیوار (استیناسنی) وآنداولعان یورطجهازنی شوندای چوپراك ایلان سورترکه تیوش, هواسنی شول صو ایلان سیبوب یووشله تورکه تیوش – کاربولاژای کیسلاتایا باشقه زهر صو اولماسه اسکیپدارنی تاریلکاکه صالوب یـا ایسه آنك ایلان چوبراکنی چلاتوب الوب قویوب بولمه ده کی هوانی دملرغه ضرور در – مریض نك هم اچندان چقعان مایعات نی مثلا تیزاك نی وبولنی قاقرغنی, سله کیبنی وغیرلرنی زهر صالنعان صو اوزرینه حاص صاوتعه جیوب ییرکاکومارکه تیوش در, کیکان کیمنی, اورنینه توشالکان نرسه لرنی اوستندان صالدرلغاچ ده سلکمای شولوق ساعت زهر قیولغان کیسماك لرکه صالورغه تیوش' بیلا واوچون وبولمه سورترکه استعمال قیلغان ذات وچوپراك لری یاندررغه تیوش, صاوت لرنی وقول لرنی زهر صو ایلان سوزتورکه کراك – مریض بولمه سینه مریض نی قاراوچی دان غیرکشنی کرتماسکا تیوش – مریض قاراوچی قولنی ویوزنی همان یوغالاب آغزنی غرغرا قیلوب – مریض بولمه (حانه) سندده آشاماسقه واچماسکا تیوش – غیرکشی لرکه بارغانده ایکنچی کیم کیوب بارورغه تیوش مریض سلامت لانوب یتکاچ حمامغه مونچه لرغه کروب (وعسل) یعنی یوغالانمایانچه وایکنچی کیم کیومایانچه ایکنچی سلامت کشی لر ایلان احتلاط قیلشماسقه تیوش, سرحاو اوزغاندان صونك مریض نك حانه سنی (بولمه) کیمنی وغیر اشیالرنی طبیب لر قوشقانچه زهر صولر ایلان سیبوب پاکلارغه کراك, تونبلك مذکور وجه اوزرینه بوسرحاولرنك ظاهر هیچ علامت اولمایانچه یاشرون مدت لری واردر –

بویلشرن مدتده‌هم ظاهرکه چقعان مایعات آرقلی ایکنچی کشی‌که‌سرایت قیلدرو‌ی ممکن‌در - شول سببدان‌ده مریض‌تیکره‌سنده تورعان کشی‌لر شول مدتده ایکنچی کشی‌لر ایلان‌اختلاط قیلماسقه تیوش - یورطنده سرایتلی سرحاوم-ریض اولسه‌اول یورطدان بالالرنی مکتب‌لرکه‌یبرماینچه توروروغه‌کراك

❁ زهرصولر سیبوب نظافة کیفیتی ❁

زهرصولر سیبوب امراض ساریه‌نك ضررلی ویوعشلی ذات‌لرغریبکی لردن نفیسلاونـك معناسی بـوزهرلی صولرنی سیبوب بومرض لرنك سرایتلی غریبکی‌لرنك من‌وجه ضررلی قوه‌سنی وطبیعتنی هلاك قیلوب - ایکنچی کشی‌که‌سرایت قوه‌سنی هدم قیلدوروب ضررسز قیلماقدان عبارتدر - غریکبی‌لرننك سرایت قوه‌سنی هلاك قیلوب ضررنلدان امین‌لك اوچون‌همه حیوان‌وغیرذات هلاك بولورلق درجه حرارة یعنی قزولق فائده قیلوب استعمال قیلنه‌در وغیرضررنی دفع قیله‌تورعان‌ذات‌هم استعمال قیلنه‌در یاایسه یوزدرجه قزدرلغان پاراستعمال قیلنه‌در بوذات‌لرنك یعنی غریکبی‌لرنك ضررنی وسرایت قوه‌سنی هلاك قیله تورغان زهرذات‌لرنك معتبر ومعلوم‌لرندان شوشی‌لردر: سولیمه پراوتیلستوننای ژیسّتنیکده اعـلام قلنغان وجـه اورزینه میدیتسین‌سکی صاویت مصلحة بوینچه طبیب حضورنلغنه‌سولیمه استعمال تیوش-کار بولوایه‌کیسلاتا سیرنایه‌کیسلاتا(کوپاروسنای‌ماصل‌کوفرض مای)صاله‌نایه‌کیسلاتا خلورنایه‌ایزژیست یبدکایه‌ایزژیت میدنای ژیلیزنای کوپوروس سیرا(کوکرت)وغیرلر-بوذات‌لرنك اکثری آغووخطرلی‌ذات لردر شول سببدان بوذات‌لر ایلان بیك احتیاط‌قیلنوب‌معامله‌لازم‌در-باچراق صولرنی توکا تورغان چوقرلرنی- حانه‌لرنی ایشك الـدی لرنی - بـول وتیزك صاوت‌لرنی وغیرنرسه‌لرنی امراض‌ساریه‌نك ضررلی ویوغشلی ذات‌لرندان‌حفظ وصافلاو اوچون‌همه خلق‌غه بیك فائده‌لی آرزن بهاعه

تحصیل

٢٦ ٢٦

تحصیل قیلنه تورغان زهرلر شونلاردر : ایکی آش قاشعی یاایسه ٨ مثقال
صاف ایزلمکان صاله نایه کیسلاتانی بر چیلاك صوعه قوشب سیبکالرکه کراك
بوکیسلاتا اورنینه سیرنایه کیسلاتانی ده استعمال قیلهلر -- بر قداق یانکاسو
نکان ایزویستنی (سؤیژ اعاشیننای ایزویستنی) چیلاك یارم صوعه بیك
یحشی لاب ایزوب نجس اورنلارعه قیغالرکه کراك - یاایسه ایزویستده
هم صوده بر قداقغه بر قداق چاماسنده قاتشدرلادر، هم ده نارالطیاکی قاین
دکتی مصاحت قیلنهدر : ایکی قداق یارم صودانی بر چیلاك صوعه صالوب بیك
یحشی ایزرکه کراك شول صوعا بر چیلاك دکت صالورعه کراك - دکت تمام
تارالب بتکانچه بولغانقاج شونك مجموعسنی یکرمی چیلاك صوغه صالوب بینه
یحشیچه بولغاتورعه کراك - شوشی روشچه حاصل اولغان بولغانچقلی
صیوق ذاتنی جمیع نجس شکلی شبهلی اورنلارعه سیبکالوچیلك بیك
فایدلیدر - موندای اولچاو (یعنی برچیلاك دکتکا یکرمی چیلاك صو
صالوکوب یاصالوکیفیتی ننك بیانیدر) شونکا قاراب هم مادهلرنی کور
سانلکان چاماغه قاراب ازراق یاصارغهده ممکندر -، اکرده صودا اولماسه
دکت صونی باشقه کیفیتچه یاصارعه هم ممکندر : قاین یانارالط دکتینه بر الش
که ایکی الش صوقوشارعه کراك الش یارم آعاج کلونی قوشب
بیك یحشی بولغاتوب انکار دخی سکز الش صوقوشوب دخی بیك
یخشی بولغاتوب قمی توبکا اوتروب آرچلسون اوچون صاوتده
بر آز توتارغه کراك، تمام اوتروب بتکاج ایکنچی صاوتغه بوشاتوب
تمام حاضر لانکان دکت صوی حاصل اولهدر -، ایللی پراسنتلی ایتوب یاصالعان
(یعنی بر الش صوعه بر الش صاف کاربولاوایه کیسلاتا قوشلعان صیوق
ذاتنی) دورت قداق کاربولاوای کیسلاتانی بر چیلاك صوعه قوشساق مجمو
عسندان بش پرانتسنتلی (یعنی یوز الش صوعه بش الش کیسلاتا قاتشدروب

حاصل اولغان صونی مریض نك باچران غان کیم لرینه سیبارلر - ۱٥٪ پرانتسبنتلی کاربولوڤ ایه کیسلاتانی یعنی یوز اُلش صوعه اون اُلش کاربولا وایا کیسلاتا قاتشدرلغان صو هم قول لرنی جوار (غسل) اوچون استعمال قیلنور : استعمال قیلغانده هر وقت سلکوب بولغاتورعه تیوش در —— •

مریض یاتقان خانه یعنی بولمه سنی سیرنای کیسلاتا یا ایسه سیلیترنای کیسلاتا سیبوده یاریدر - اماهواسنی پاکلاو اوچون پولویزاتور ایلان اوچ پرانتسینتلی (یعنی یوز اُلش صوعه اوچ اُلش سولیمه دیگان اغونی قاتشدرلغان) راستڤور سولیمی - سیبارکه تیوش - اگرده طبیب بولسه، اما سولیمه استعمال قیلغان وقت ده میدیتسینتسکی صاویت نـك پراویتلستوینـنای ویستنیك اسـملی غازیتاننك ۱۸۹۲ نچی سنه ۱۱۷ نچی نـومرنده معلوم قیلنمش نصیحت بوینچه طبیب حضورنده استعمال قیلرغه لازم - اگر طبیب اولماسه برقداق صوعه اوچ غران مارغانتسوڤی کیسلای کالی قوشب شوندان حاصل اولغان صونی برآز مقدار تاریلکه که صالوب بولمه (خانه) ننك بر آولاق یرینه قویمق تیوش، کیبکاچ دغی شولای صالنور، غالباتاریلکا که اسکیبدار صالوب قویالار یا ایسه اوکسوسنای کیسلاتا ایلان بورکورکه کراك، اماتیز اکینه سرکه سیبو تیوشدر - • ایتیکاو غیراورن لردان صوراب آلورغه تسهیل اوچون بورساله ده ذکر ایدلمش دار ولر اسم لرنی اورسچه هم تاتارچه یازلادر

آرقلی باقا تاماق سرحاوی ❁ دیفتیریت ❁

(آرقلی باقا تاماق سرحاوی (روسچه دیفتریت) یا ایسه یامان صفتلی ژابا) یوغشلی سرحاولر جمله سندن بیك خطرلی و بیك عذابلی و قورقنچلی سی - و آغر سرحاولرننك برسیدر تاماق یعنی آرقلی باقا سرحاویدر - خصوصاً بو سرحاو بالالار اوچون بیك خطره لی در، چونکه بو سرحاو ایلان کوب اولادلر هلاك

اوله در

۲۸۲۸

اوله‌در - یوتقلعنی آچوب اعتبار قیلوب قاراساق کچی تلنک یوقاری یا ایسه توبان طرفنك قارا صو قزل اولب ایکی یانکاق طرفنداعی سندال وید نای بیزلری ششمسراب کچی تلی ننك ایکی طرفنده تاری بر تـکی کبی قارا صو قزل لایله ظهور ایتسه (تاتارچه آرقلی باقه تاماق سرهاوی روسچه دیفتیریت دیو تسمیه ایده‌لر - بو سرهاونك ابتداء ظهوری شوشی کیفیتچه بوله‌در - :
اوّل امرده یوتقانده یوتقلقده آغر تو ظاهر اوله‌در، شوندای سرهای تورغان بین یتقلقنك آلـدنـده بر طرفندان یا اونك یاصول طرفندان بولادر ، صو اچکانده وطعام یوتقانده حتی توکرك یوتقانده تاماق توبی آغریدر ، بوندن صونکره تیز زمان تونکدره وقزشدرا باشلایدر - تاماقعه یوتارغه کوندن کون چتنلانه باشلایدر ، آخرنده تمام یوتارغه ممکن اولمایتچه حتی صولو قسلا باشلیدر - بو وقتلارده مویوننندا شوش ظاهر بولادر - بو وقتده اگرده بو مریضنك آغزینی آچوب تلنی قالاق ایلان باصوب توبان تابا کچی تل توبینه قاراساق بوغازی تاماق توبی قزل بولوب شوشمسراب تورغان کبی کورنه در -
- بو قزل شوشمسره کان‌نك کچی تـلنك ایکی طرفنده یوتقلقده کچراك کنه آقصو کوکاچم یابشوب قاتقان لایلا کورنه‌در - همده بو مریضنك تاوشی قاراِلوب غرلاب چقادر - بو درجه‌ده مریض عادتده ایکی یا اوچ کوندن صونکره وفات اولادر -، بعض وقتلارده (دیفتیریت) یعنی تاماق آغرقی بالالرده ینکلچه اولوب آزغنه ظاهر اوله رق اوزادر - بالالرده بو کیفیتده ظاهر بولا: یوتقانده آزراقغنه تاماق توبی آغرتا ، ینکل‌کنه بیزگانك آغرقی بلنه ، یانکاق سباکی آستندا اولان بیزلری آزراقغنه ششمسراب قول ایلان باصوب قاراغنده آغرتوی بلنه‌در - بو وقتلرده یوتقلقنی یعنی کچی تل توبینه (زیبوف) آچوب قاراساق یوتقلقداغی بیزلر قونکغرتراق قزل توسده

بوزمان بومریضننك افاتندان قورتلو اوچون یانکادوا تجربه ایلان چغاردیلار، لکن بوداوانی طبیبننك اوزندان باشقه کشی استعمال قیلماسقه تیوش، کرچه ایوده اولغان دواوعلاجلرنی طبیب کیلکانچه استعمال قیلنسه‌ده ـ، لکن بودوا وعلاج‌لره بوتننای اشانوب تورماسقه کراك، حاضر بوزمانده طبیب‌لر بودیفتیریت سرحاونی (تسلیبنای صیۋوراتکاد یومسمی) یاذکاتجربه قیلوب چغارلمش دواوعلاج ایلان دواقیلالر، اکرده بو (صیۋوراتکا) داروی ایلان مریض‌نك مرضی باشلانغاچده ایکی کوندان صونکغه قالدرلمای دواقیلورغه توتنولسه همه دیفتیریت سرحاوی ایلان مریض‌لر بومرض‌دان سلامت‌لنه‌لر (تجربه قیلنغان‌در ـ) اکرده مرضنی ایکی کوندان صونکغه قالدرلوب دواوعلاجینه شروع قیلنماسه بویانکا علاج‌ده فایده بیره‌المایدر ـ، شول سببدان‌ده اکرده دیفتیریت که مشابه علامت‌لر ایلان سرحاوظاهر اولسه ممکن قدر تیززمان طبیب که مراجعه لازم‌در

﴿ بومالی یوتکرك زحمتی (روسچه کاکلیوش) ﴾

عـوام آراسنده مشهور اولان اولادلـره غـایتی سرایتلی، یـوغوشلی وخطره‌لی آورولر وزحمتلر جمـلـه سندن برسیده بـومـا یوتکرکی زحمتی‌در ـ وبـوحسته‌لقـنی وزحمتنی اطبا (کاکلیوش) دیـو تسمیه ایدیورلر ـ اماخلق آراسنده بومایوتکرکی دیومشهوردر ـ بوسرحاو اوزینه خاص اولغان ذکرایدچکمز کیفیت ایلان ظاهراوله‌در :ـ اوّلا بالا بیك قاتی یوتکره‌در ـ لکن بویوتکروی عادتی یوتکروکلاردن شوشی علامتلر ایلان ممتازبوله‌در یعنی آیرلادر: بویله حسته‌لق اثرایتکان اوغلان عادتی یوتکرولر کبی دائماوهروقت یوتکرمایدر، بلکه وقت‌وقت یوتکروب بیك قاتی همه اوزاق یوتکره‌در، حتی بالاقوصقانچه یوتکره‌در ـ بویله بیك قاتی یوتکردکندن صونکره برنیچه ساعة که قدر یوتکرکی دخی طوقتاب توراد‌ر ـ یوتکراباشلاغاچ بالابرمرتبه‌گنه صولونی اچنه تاباصولاب یوتکرکی تـوقتامایـنچه حتی اچندن